

„Készítsétek az Úr útját, tegyétek egyenessé ösvényeit!”

„Ki a betyár? Ki a szent?
Magyarországban ki a szent?
Ha a Mérték tönkrement,
Senki, semmi meg nem ment.”

(Mécs László: Bakonyi látomás)

Nemrégiben olvastam Giovanni Papini Krisztus története c. könyvét. Papini elismert íróként tért meg. Száz évvel ezelőtt 600 oldalas könyvet írt Jézus életéről. A könyv így kezdődik: Jézus istállóban született. Ebből a részből idézek:

„Jézus istállóban született. **Egy istálló**, egy igazi istálló nem az a derűs, könnyed csarnok, amelyet a keresztény festők építettek Dávid Fiának, mintha szégyenkezne az az, hogy az ő Istenük nyomorúságban és szennyben feküdt. Nem is az a gipszistálló, amelyet a gipszfigura-készítők édeskés fantáziája álmodott a modern időkben. Nem az a kinyalt, csinos, bájosan színezett istálló a tiszta és takaros jászollal, az átszellemült csacsival és a bánatos ökörral és a tető felett lobogó szalagot tartó angyalokkal és a királyok palástos és a pásztorok csuklyás figuráival, amelyek a felszer két oldalán térdepelnek. Ez lehet a fiatal szerzetesek álma, a plébánosok fényűzése, a gyerekek játékszere, de valóban nem az az istálló, amelyben Jézus született.

Egy istálló, egy valóságos istálló az állatok háza, az embernek dolgozó állatok börtöne. A régi országoknak, a szegény országoknak, Jézus országának szegényes istállója. Nem valami pilléres, oszlopos csarnok, nem is a mai gazdagok tudományosan berendezett fényes istállója, nem is a Karácsonyest csinos kis betlehemje. Az igazi istálló sötét, piszkos, büdös; nem tiszta benne más, csak a jászol, ahová a gazda odakészíti a szénát s az abrakot.

Ez a valóságos istálló volt első szobája annak, akinek sorsa volt, hogy felfalják az embereknek nevezett bestiák. Nem véletlenül született Jézus istállóban. Nem roppant istálló-e talán a világ, amelyben az emberek falnak és rondítanak? Nem változtatják talán a legszebb, legtisztább, legistenibb dolgokat, valami pokoli alkimia révén, ürülékké? Aztán végignyújtóznak a trágyahegyeken, s ezt úgy nevezik, hogy 'az élet élvezése'!”

Eddig az idézet. Mindezt száz esztendeje fogalmazta meg a szerző, s azóta mintha csak tovább romlott volna a Karácsony értelmezése, a Jézus születésére emlékezés. A fogyasztói társadalom áthangolta a fény, a csillogás ünnepevé, az ajándékozás ünnepevé. Ilyenkor összejön a család, az ember ajándékokkal próbálja jóvátenni mindazon bűneit, amelyeket éppen a családdal szemben követett el, mert nem volt ideje családtagjaira. A mindennapi taposómalom, a bizonytalanság, a kétkedés, talán a hajtás a család költségeinek biztosítása érdekében – mindez beárnyékolja a szeretet ünnepét.

Megváltó üzenet c. versében Horváth Béla továbbviszi a gondolatot. Kétezer év alatt tönkrement a mérték, elveszett a lényeg abból az üzenetből, amelyért Jézus eljött. Helyébe valami nagyon más került! Néhány részlet a versből:

Isten ma földre küldte minden sugarát.
Az ég sötét, a föld világos
Megjött az Irgalom a Kárhozat fiához.

A Szabadítót váró népnek szól a dal ma.
Megkezdődött a föld megváltó forradalma.
Mint otthonlan szegény, Kinek lakása nincs,
Egy istállóba jött ide
A mindent alkotó és mozgató Ige.
Világ szegényei, ujjongó dalt kiáltatok!
Most jönnek a keresztény századok,
Köszöntsd a Kisdedet Évának számkivetett nemzedéke!
Világra született a Hit, Remény, a Szeretet s a Béke!...

Az Új Városban elrendelte Ilona,
Hogy Jézuskának legyen arany jászola.
A Fő Templomba tették aranyból a jászolat,
S megtépte köntösét a remete alázat.
Ha nincs aranyból s megmarad, ami volt, a szalma,
Még ma is állna a Kisded Birodalma.

Szegényeké volt az a birodalom,
Mert Betlehemben nem aranyból volt az alom.
Szerencsés barbárok hordták széjjel az aranyat,
És a jászolból a világon semmi sem maradt...

Most jöjj ide, Jézusunk,
Jöjj el, minket megtalálj,
Szabadító nagy Király!
Mióta megszületél, nem volt egyetlen perc se,
Hogy egyik nép a másikat szeresse.
Maradt a világ, ami volt, csatatér,
És ott veszett a lélek is, nem csak a vér.
Világra jött a Béke és a Szeretet,
De a hatalom mindig vassal és vérrel fizetett.
Mert a megváltó üzenetből nem maradt semmi már,
Csak a villanyfűzrel díszített áruházi!

A Krisztus történetéből vett regényrészlet kicsit naturális, de inkább azt mondanám, valóságizú! A vers meg szelőséges, de inkább azt mondanám, realista. Mindössze azért idéztem ezeket, mert a lényegre szerettem volna összpontosítani, hogy semmilyen külsőség ne terelhesse el a figyelmet a lényegről.

Advent van! Ilyenkor buzdító gondolatokat szoktunk megfogalmazni. „Készítsétek az Úr útját!” Tudjuk, hogy Jézus már eljött. Születésére való emlékezésünk – újra meg újra – azt célozza, hogy egy kicsit mindig jobbak legyünk. Azt mondjuk: várjuk, hogy a lelkünkben megszülessen! Helyet kapjon a szívünkben, törekvéseink középpontjában.

Jézus idejében a jeruzsálemi templom volt a vallási élet középpontja. Szinte vallási ipar alakult ki ott, amelyből a papok mellett még sokan jól megéltek. Valójában úgy működött, mint egy bevásárlóközpont. Pénzváltók ültek asztaluknál, mert az emberek csak meghatározott pénzben adhatták adományukat. Az áldozatbemutatáshoz szükséges állatokat – a galambokat, a bikákat – csak itt volt szabad megvenni. A templomban, az Isten házában minden a pénzről szólt. „Mellesleg” a főpap bemutatta az áldozatot, elégette az állat kevésbé fogyasztható részeit. A finom falatokból a templom szolgálai részesedtek. Amikor Jézus Jeruzsálembé ment, látva ezt a gyakorlatot, kizavarta a kereskedőket, pénzváltókat. Profétai hévvel képviselte, hogy arra kell használni a templomot, amire való.

Jézust várjuk a szívünkbe, lelkünk templomába, ki kell hát söpörnünk minden oda nem illőt! Rá kell döbbernünk, hogy mi az, amit nem jól csináltunk. Nem a Karácsony évenkénti megünneplése, nem az adventi készüllet a probléma, hanem a lényeg elfedése, a lényeg tudatos, szándékos elferdítése, az emberek figyelmének más irányba terelése.

A probléma az, hogy készülletünk belevész a külsőségekbe, az ajándékvásárlásba. Talán még az adventi koszorú is ott van az asztalon, esetleg minden este meggyújtják a gyertyát is... Aztán Karácsonykor, illetve utána pár nappal már megállapítjuk: „Hopp, mégsem változott semmi!” Ennek szeretnénk elébe menni, amikor tudatosítjuk, hogy Jézus itt van! Velünk van! És szeretne a szívünkben, tö-

rekvésünk középpontjában mind nagyobb helyet elfoglalni. Tudjuk, hogy eszményt, mércét adott elénk. Ezt az eszményt nevezhetnénk dinamikus eszménynek is, hiszen nap-nap után növekednünk kell benne.

Hogyan valósítható meg ez? Rövid mesét mondanék a púpos királyfiról. Édesapja szomorú volt. Szerette volna, ha fia púp nélkül kerülhetne a trónra. Mindenfelől hívott gyógyító mestereket, de hiába! Végül idegen országból érkezett valaki, aki vállalta, hogy „meggyógyítja” a fiút. Fara-gott egy róla mintázott szobrot, és megparancsolta, hogy a fiú naponta szemlélje ezt a róla készült, de púp nélküli szobrot. Hosszabb idő telt el, s a király udvarában lovagi tornát rendeztek. Egy ismeretlen dalia mindenkit legyőzött. A díj átadásakor az egykor púpos királyfit ismerhették fel benne.

Ilyen egyszerű lenne, ha naponta vennénk a fáradságot, s nem engednénk, hogy bármi is elterelje figyelmünket. Szemlélnénk a jézusi eszményt: Boldog a szegény, az egyszerű, az igazságot éhező és szomjazó, a nagylelkű, az irgalmas, a békességvagyó, a másokért mindenét feláldozó! Boldog az érdek nélküli szeretetben élő! És a mércét naponta emelnénk. Megtanulnánk a jelenben élni. Nem a múlton keseregni és a jövőbe révedni. Megtanulnánk, hogy hétköznapi gondjait nem engedhetjük túl közel magunkhoz, mert felőrölnék, kiszigerelnek. Megtanulnánk Isten fiaiként őszinte bizalommal élni. Megértenénk, hogy nem Istent kell az életünkhöz igazítani, hanem életünket Istenhez.

„Ha Krisztus százszor születne is Betlehemben, elvesznél, ha nem jönne el a te szívedbe!” (Angelus Silesius)

Bizony, egy hitetlen világban, a folyamatos ellenszélben nehéz Jézus követőjének, kereszténynek lenni, hogy ne mondjam: a hétköznapiok hőségé válni!

Jó lenne, ha az idei advent a Jézus által hozott új értékrend szerinti életet alakítana bennünk. Akkor Magyarhonban egyértelmű lenne, ki a betyár, ki a szent. Adja Isten, hogy szentek lehessünk!

Horváth József

